

higher education & training

Department:
Higher Education and Training
REPUBLIC OF SOUTH AFRICA

NASIENRIGLYN

NASIONALE SERTIFIKAAT

PERSONEELOPLEIDING N5

8 Junie 2026

Hierdie nasienriglyn bestaan uit 10 bladsye.

AFDELING A

VRAAG 1

- 1.1 D
- 1.2 A
- 1.3 C
- 1.4 B
- 1.5 B
- 1.6 A
- 1.7 C
- 1.8 A
- 1.9 A
- 1.10 D

(10 × 1) [10]

VRAAG 2

- 2.1 Waar
- 2.2 Waar
- 2.3 Waar
- 2.4 Waar
- 2.5 Waar
- 2.6 Onwaar
- 2.7 Onwaar
- 2.8 Onwaar
- 2.9 Waar
- 2.10 Waar

(10 × 1) [10]

VRAAG 3

- 3.1 A
- 3.2 C
- 3.3 D
- 3.4 F
- 3.5 H
- 3.6 I
- 3.7 G
- 3.8 J
- 3.9 B
- 3.10 E

(10 × 1) [10]

VRAAG 4

- 4.1 Andragogie
- 4.2 Ekonomiese
- 4.3 Kognitief
- 4.4 Rolspel
- 4.5 Speletjies
- 4.6 Selfstudie
- 4.7 Modelle of werklike voorwerpe of simulators
- 4.8 Witbord
- 4.9 Nadeel
- 4.10 Oop

(10 × 1) [10]

TOTAAL AFDELING A: 40

AFDELING B

VRAAG 5

- 5.1
- 'n Individue wat iets verkoop/een of ander diens lewer, kan rondbeweeg en naby die kliënt wees.
 - Die aanvanklike kapitaalligting (geld) is baie laag of nie nodig nie.
 - Nie arbeidsintensief nie.
 - 'n Individue produseer nie 'n groot verskeidenheid goedere of dienste nie.
 - Goedere of dienste word nie uitgevoer nie; verkoop in die onmiddellike omgewing van die individu.
 - Volg nie die regulasies soos deur wetgewing neergelê nie. (6)
- 5.2
- 5.2.1 'n Proses wat 'n een-tot-een-verhouding tussen 'n meer senior, meer bekwame persoon (die mentor) ✓ en 'n meer junior, minder kundige en minder bekwame persoon (die protégé/protégée), ✓ een-tot-een-opleiding, behels.
- 5.2.2 Is 'n vorm van mentorskap. ✓ Gewoonlik vir 'n persoon wat ly aan 'n probleem met selfbeeld, selfvertroue, verkeerde houding of waar 'n persoon probleme soos angs, depressie en stres ervaar. ✓
- 5.2.3 Is werkverwante mentorskap. Die protégé word gehelp om pligte en verantwoordelikhede meer effektief uit te voer. ✓ Daaglikse hulp word gegee in die vorm van instruksies, riglyne, bystand en demonstrasies. ✓
- (3 × 2) (6)
- 5.3
- Invoer
 - Deurset/proses
 - Uitset
 - Terugvoer

- 5.4
- Die werklikheid kan noukeurig gesimuleer word
 - Vakleerlinge kry praktiese ervaring in die oplos van probleme
 - Leerlinge moet onmiddellike besluite tydens rolspel neem en hulle leer om vinnig te dink.
 - Ontwikkel selfkennis en insig
 - Leer om te onderskei tussen gevoelens en gedrag in menslike interaksie
- (Enige 4 × 2) (8)
- 5.5
- 5.5.1 Sluit die fisiese ruimte/areas in waar opleiding sal plaasvind, bv. rekenaarkamer
- 5.5.2 Sluit bv. die rekenaar, swartbord, dataprojektor, elektroniese witborde, videokonferensies, ens. in.
- 5.5.3 Sluit die verbruikbare items in wat gebruik word, bv. kryt, ens.
- 5.5.4 Sluit die hulpmiddel in wat gebruik word om die leerproses te vergemaklik, bv. die deursigtigheid met 'n diagram en sleutelwoorde daarop.
- (4 × 2) (8)
- 5.6
- Verleentheid vir diegene wat nie die antwoord ken nie
 - Kan verwarrend wees vir die stadiger leerder
- (2 × 2) (4)
- 5.7
- Deelnemers word nie afgelei nie
 - Alle deelnemers kan die afrigter en die visuele hulpmiddels sien
 - Die opleier is in beheer aangesien die aandag op die opleier gefokus is
 - Formele onderrig kan plaasvind.
- (4)
[40]

VRAAG 6

- 6.1
- Wet op Gelyke Indiensneming, 1998
 - Wet op Arbeidsverhoudinge, 2000
 - Wet op Arbeidsverhoudinge, 1995 (WRA)
 - Wet op Basiese Diensvoorwaardes, 1997 (WBDV)
 - Wet op Werkloosheidsversekering, 2001
 - Wet op Werkloosheidsversekeringsbydraes, 2002
 - Wet op Vaardigheidsontwikkeling, 1998
 - Wet op Vaardigheidsontwikkelingsheffings, 1999
 - Wet op Vergoeding vir Beroepsbeserings en -siektes, 1993
 - Die Wet op Beroepsgesondheid en -veiligheid, 1993
- (Enige 3 × 2) (6)
- 6.2
- 6.2.1 Onmiddellike terugvoer van korrekte en verkeerde resultate moet aan 'n leerder gegee word.
- 6.2.2 Praktiese toepassing en gebruik van nuwe leerervarings sal dit wat geleer is, versterk.

- 6.2.3 Alle sinuie moet in die leerproses gebruik word. (3 × 2) (6)
- 6.3 6.3.1 Die instrukteur gebruik verskillende metodes en media om op te lei, spesifiek met betrekking tot 'n vaardigheid of 'n houding.
- 6.3.2 Assesseer opleidingsbehoefte,✓ assesseringsinstrumente wat opleidingsbehoefte bepaal, assesseringsinstrumente wat vaardighede, kennis en houdings toets, evalueer die doeltreffendheid van die opleiding✓ (2 × 2) (4)
- 6.4
- Verseker dat 'n les logies beplan word en dat leerders by die leerervaring sal baat vind
 - Dit dwing die opleier om die gebruik van verskillende metodes en media te oorweeg en te beplan.
 - Maak 'n les/lesing vermaaklik en insiggewend
 - 'n Kragtige en effektiewe spreker kan 'n groep entoesiasme vir 'n onderwerp gee – wat tot verdere leer lei
 - Onderrig sal volgens plan uitgevoer word
 - Groot groepe wat gelyktydig aan dieselfde lesing blootgestel word
 - Klasonderrig kan buigsaam wees – verskillende media en metodes kan bygevoeg word
 - Koste-effektief – gestandaardiseer en kan herhaaldelik gebruik word
 - Geen spesiale toerusting of fasiliteite nodig nie. (Enige 4 × 2) (8)
- 6.5
- Verseker dat leerder beter verstaan
 - Kommunikasie en interaksie word gevestig
 - Verseker dat leerder meer onthou – alle sinuie word gebruik
 - Bespaar tyd
 - Vestig dinamiese leer – alle sinuie in gebruik
 - Verseker produktiwiteit en kreatiewe opleiding
 - Geïndividualiseerde leer
 - Lei tot motivering en verminder verveeldheid
 - Vul die gaping tussen verbalisering en die werklike lewe
 - Dien as basis vir opleiding (Enige 4 × 2) (8)

- 6.6
- Om begrip te toets
 - Om besprekings aan te moedig
 - Om 'n groep op 'n spesifieke punt te fokus
 - Om leerders by die ontdekking van feite te betrek
 - Om die belangstelling van deelnemers aan die begin van die aanbieding te prikkel
 - Om bestaande kennis te bepaal
 - Om aandag tydens die kursus te behou
 - Om uit te vind watter probleme en moeilikhede ondervind word
 - Om assimilasië te bevorder deur te hersien, te herhaal en leerlinge te vra om te herformuleer
 - Om te help met die uiteindelijke regstelling van foute in die module
 - Om die deelnemers te laat voel dat hul gedagtes en gevoelens belangrik is
 - Om leerlinge te help om van mekaar te leer en ander se opinies te respekteer
 - Om te kyk of jy jou doelwit bereik het
 - Om die leerlinge te stimuleer om kreatief te dink
 - Om die skugter of stil persoon by die besprekings te betrek (Enige 4 × 1) (4)
- 6.7
- Individue kry verskillende perspektiewe
 - Individue leer mede-deelnemers ken
 - Gestremde persone word nie na die agterkant van die kamer verplaas nie
 - Kliënte ontstaan nie
 - Kommunikasie word vergemaklik (Enige 4 × 2) (4)
- [40]

VRAAG 7

- 7.1
- Nie altyd verwant aan mense nie
 - Die verhouding van uitset tot inset
 - Kan positief of negatief uitgedruk word
 - 'n Maatstaf van hoe goed alle hulpbronne in die invoerstadium gekombineer en gebruik word om die verlangde resultate te bereik (Enige 3 × 2) (6)
- 7.2
- 7.2.1
- Leerder moet dwarsdeur opleiding deur die opleier bygestaan word
 - Die leerder moet toegelaat word om uit foute te leer.
- 7.2.2
- Vrae word as roetine kommunikasie-instrumente gebruik.
- 7.2.3
- Leer vind deur middel van sintuie plaas
 - Die opleier moet verskeie metodes en media gebruik om persepsie te vorm. (3 × 2) (6)
- Kognitiewe vaardighede
 - Affektiewe vaardighede

- Waarnemingsvaardighede
- Intrapersoonlike vaardighede

- 7.4
- Stel die toerusting so op dat leerlinge sistematies leer
 - Kontroleer vooraf die werkende orde van toerusting
 - Berei studente met 'n lesing/verduideliking voor
 - Gee opleiding aan leerlinge om notas te neem
 - Moenie die leerlinge aflei nie
 - Gelyktydige verbale en visuele stimuli moet die leerling bereik
 - Daar moet geen vertraging wees tussen die toon van vaardigheid en die inoefening daarvan nie.
 - Verdeel verskillende vaardighede as deel van 'n geheel in klein opeenvolgende stappe
 - Oefening moet onder die opleier se toesig wees (Enige 4 × 2) (8)
- 7.5
- Realisties aangesien dit driedimensioneel is
 - Gebruik meer as een sinuig
 - Demonstrasie moontlik
 - Leerders kan oefen (4 × 2) (8)
- 7.6
- 7.6.1 Vrae wat begin met "dink jy nie ..."
- 7.6.2 Kan nie met 'n 'ja' of 'nee' antwoord beantwoord word nie en bevat meer as een moontlikheid. (2 × 4) (8)
- 7.7
- 'n Groep afgevaardigdes
 - Van verskillende ondernemings
 - Kom bymekaar om 'n ooreenkoms oor 'n spesifieke onderwerp te bereik
 - Vir die WGO (4)
- [40]

VRAAG 8

- 8.1
- 8.1.1
- Regeringsbesighede
 - Wat deur wette of maatskappye gestig en beheer word
 - Hoofsaaklik in besit van openbare owerhede bv. ISCOR (Enige 2 × 1)
- 8.1.2 Insluitend sentrale (hoof), streeks- (provinsiale) en munisipaliteite en (oorgangrade) owerhede.
- 8.1.3
- Produseer goedere en lewer dienste
 - Aan die publiek teen pryse wat die publiek kan bekostig (3 × 2) (6)

- 8.2
- Volwassenes wil nie vertel word wat om te doen nie
 - Hulle is aktief betrokke by die leerproses
 - Vir volwassenes is die leerklimaat samewerkend, maar hulle is ook selfstandig en selfverantwoordelik.
 - Hulle is in beheer van hul eie leerproses
 - Volwassenes neem deel aan die beplanning van die leeraktiwiteit en die stel van die leerdoelwitte
 - Evaluering is 'n wedersydse aktiwiteit tussen leerder en opleier
 - Leer is ervaringsgewys en selfontdekkend
 - Opleiers fokus op die wederkerigheid van die leertransaksie
 - Opleiers moet steeds die proses bestuur of lei
 - Tweerigtingkommunikasie vind plaas
 - Volwassenes moet weet hoekom hulle leer
 - Volwassenes bring 'n groot hoeveelheid ervaring en kwaliteit
 - Individuele verskille rakende ervaring moet in ag geneem word
 - Volwassenes is gereed om te leer wanneer hulle 'n behoefte ervaar om meer te weet of 'n behoefte om iets te bereik
 - Volwasse leer is lewensgesentreerd, taakgeoriënteerd of probleemgesentreerd.
- (Enige 6 × 1) (6)
- 8.3
- Verbeterde werkvaardigheid
 - Hoër produksie
 - Minder toerustingmislukking
 - Verbeterde veiligheidsrekords
 - Minder klagtes van kliënte en klante
 - Verbeterde verkope
 - Verhoogde kennis
 - Positiewe veranderinge in ondernemings
- (Enige 4 × 1) (4)
- 8.4
- Gee leerlinge die geleentheid om kennis en praktyk toe te pas
 - Gee leerlinge die geleentheid om kreatief en konstruktief te dink
 - Ontwikkel verstandelike ratsheid
 - Interaksie hê en van mekaar leer
 - Het verdraagsaamheid teenoor ander geleer
 - Stel tekortkominge reg
 - Verskaf aktiewe deelname
 - Komplekse en teoretiese konsepte kan geïllustreer word
 - Vakleerlinge leer om voorstelle en besluite te verduidelik en te verdedig
 - Sosiale en kommunikasiebevoegdheid word bereik
 - Abstrakte inligting word op 'n konkrete wyse aangebied
 - Leerlinge verstaan die moeilikheid om by die korrekte antwoord uit te kom
- (Enige 4 × 2) (8)

- 8.5
- Terugvoer en interaksie is nie moontlik nie
 - Oudietoerusting benodig voortdurende skoonmaak en onderhoud
 - Kan nie maklik hersien of herorden word nie
 - Het nie die potensiaal om videotoeerusting te leer nie
 - Slegs geskik vir kognitiewe of affektiewe leer
 - Leerders verloor na 'n rukkie belangstelling (Enige 4 × 2) (8)
- 8.6
- Moenie die vakleerlinge in die verleentheid stel nie✓
 - Vra een van hulle 'n direkte vraag✓
 - Vra een van hulle om kommentaar te lewer oor wat hulle sopas gesê het✓✓ (4)
- 8.7
- Word gebruik wanneer opleiding intern aangebied word
 - Slegs werknemers word genooi om by te woon
 - Sal op kennisgewingborde en e-pos geplaas word
 - Opleiding sal nie langer as 'n dag duur nie (4)
- [40]**

VRAAG 9

- 9.1
- 9.1.1
- Verwys na die produksiemetode waarin meer arbeid gebruik word
 - In verband met die tegnologie
 - Verseker korttermynbesparings
 - Tegnologie sal duurder wees as lone van ongeskoolde arbeiders (Enige 3 × 1)
- 9.1.2
- 'n Produksiemetode waar meer kapitaal in produksie belê word
 - Met betrekking tot die lone en salarisse van werkers
 - Dit gebeur wanneer die onderneming op langtermynbelegging fokus
 - Van duur toerusting en tegnologie (Enige 3 × 1) (2 × 3) (6)
- 9.2
- Afhanklik van onderwyser
 - Verwag om vrae deur eksterne bronne beantwoord te kry
 - Verwag om vertel te word wat om te doen
 - Passiewe leerders
 - Nie deel van die beplanning van die leerproses nie
 - Evaluerend deur onderwyser gedoen
 - Het beperkte woordeskat, konsepte en ervarings
 - Redeneringsvermoëns is beperk
 - Gemotiveer deur eksterne druk van ouers, onderwysers, ens. (Enige 3 × 2) (6)

- 9.3
- Volwasse leervaardighede
 - Oudiovisuele vaardighede
 - Interaktiewe vaardighede
 - Kennis van/en gebruik van opleidingsmetodes
 - Vakvaardighede
- (Enige 4 × 1) (4)
- 9.4
- Ervaring word in samewerking opgedoen
 - Deelnemers leer buigsaamheid en kreatiwiteit
 - Ontwikkel die kreatiewe denkproses
 - Ontwikkel gevorderde kommunikasievaardighede
 - Ontwikkel affektiewe vaardighede sodat hulle nuwe begrip verkry
 - Ontwikkel besluitnemings- en probleemoplossingsvaardighede
- (Enige 4 × 2) (8)
- 9.5
- Slegs installasie- en skryfmateriaalkoste betrokke
 - Kan in verskeie situasies vir verskillende gehoorgroottes gebruik word
 - Kan dwarsdeur 'n oefensessie gebruik word
 - Dit is goedkoop, ✓✓ eenvoudig om voor te berei ✓✓
 - Kan gebruik word om prente te plak
 - Geredelik beskikbaar
 - Inligting kan stap vir stap opgebou word
 - Gebruik vir sleutelpunte
- (Enige 4 × 2) (8)
- 9.6
- Stop die leerling voordat hy/sy te veel tyd mors
 - Onderbreek met woorde bv. dankie vir jou interessante insette
 - Ons kan dit moontlik later bespreek as daar tyd is ...
 - Herstel dan die onderwerp en gaan voort
- (4)
- 9.7
- Is 'n reeks lesings
 - Aangebied deur verskeie kundiges of opleiers
 - 'n Senior afrigter sal gewoonlik die kursus koördineer
 - En terselfdertyd toesig hou oor die verrigtinge
 - Kan vir enige tydperk aanhou.
- (Enige 4 × 1) (4)

[40]

TOTAAL AFDELING B: 160
GROOTTOTAAL: 200